

Lúčka lúčená, tráva zelená,
Na tom Fiši sú d'ijévcence
jako malina,
Lúčka lúčená, tráva zelená,
Na tom Fiši sú mládenci
jako ľalija.

Daj, Bože, slnka,
do nového hrnka,
Pokým sa mi poihráme,
zložíme ho na klinček,
Uchití ho anďelček.
Už je slnko tu!

Dážďičku, nechoť tu,
máme tu robotu.
Ic ti do Podbijela,
kde plátenká bijelijá.

Vybrali sme z knihy Melichara Václava: *Ľudové rečníkovky, hádanky a piesne z obce Trávnica (vydané v roku 2011).*

Trávnické noviny

September 2025 ■ Číslo 3 ■ Ročník 1 ■ Štvrťročník ■ Nepredajné

Spolu tvoríme živú a hrdú obec

Milé občianky, milí občania, rok 2025 je pre našu obec výnimočný - uplynulo už 950 rokov od prvej písomnej zmienky o našej Trávnicí. Je to jubileum, ktoré si zaslúži osobitnú pozornosť a úctu.

Počas takmer tisícročia naša obec prešla mnohými zmenami – historickými, spoločenskými aj kultúrnymi. Generácie našich predkov tu vytvárali domov, zveľaďovali krajinu, budovali komunitu a zachovávali tradície, ktoré si s hrdosťou nesieme aj v prítomnosti. Dnes máme možnosť nielen spomínať na minulosť, ale aj uvažovať o tom, kam chceme obec viesť ďalej.

Toto výročie je dôvodom na vďačnosť – za to, kde žijeme, s kým žijeme, a čo sme ako obec dosiahli. Zároveň

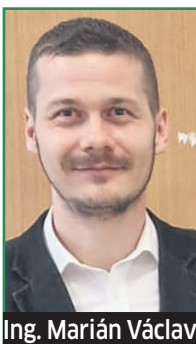
je to výzva pokračovať v práci, ktorá bude dôstojným nadviazaním na odkaz našich predkov.

Ďakujem všetkým, ktorí sa podieľajú na rozvoji obce – či už v samospráve, v spolkoch, školstve, dobrovoľníctve alebo v každodennom živote. Spolu tvoríme živú a hrdú obec.

Prajem nám všetkým, aby sme si toto výročie užili s hrdosťou, radosťou a spolupatričnosťou. Nech je inšpiráciou pre ďalšie generácie.

Ing. Marián Václav, starosta Trávnice

Foto: archív

Ing. Marián Václav

Z dedičstva vyrastá naša budúcnosť

Až keď sa človek obzrie, zisťuje, aký je starý. Kam odleteli húsky nášho detstva, kde sa stratili počmárané školské knihy a ako časom miznú známe tváre ľudí, ktorých sme stretávali denne. Trávnica si pripomína významné výročie. A tak si spomeňme aj my na časy nie tak dávno minulé a život v nich spolu s pamätníkmi. Každá doba ohýbala realitu svojim spôsobom a my sme sa jej prispôbovali. Nie je našou úlohou hodnotiť, či súdiť ju. Chceme len priblížiť dnešnej generácii spôsob, akým sme žili. Napokon, na svoju mladosť a detstvo väčšina z nás spomína s láskou a úsmevom.

A tak si prečítajte o družstve, ktoré udávalo rytmus života dedičanov. O škole, kde nás formovali osobnosti učiteľov. O tom, ako sme sa spolu zabávali, aj spolu pracovali pri budovaní obce. Tiež o tom, že veľkú časť aktívneho života detí aj dospelých zaplnil pohyb, hry, tanec a šport. A že v tomto našom „zelenom kotlíku“ bol život spoločnosti akýsi veselší, ľudia oveľa súdržnejší.

Zaželajme si teda spoločne, prosím, aby sme znovu našli cestu k sebe, vyjdúc si v ústrety. Poďme znovu spolu pracovať, vzdelávať sa, baviť sa a hýbať! Prajeme ti, milá naša rodná Trávnica, ešte veľa šťastných a úspešných rokov

Ing. Vladimíra Debnárová
Predsedníčka MO Živena Trávnica

Blata sme sa zbavili prvými chodníkmi

„Kde nájdem Fíšanov? Robia u vás.“ V obci sa traduje, že takto sa istý Trávníčan spýtal okoloidúceho v Prahe. Volakedy sme boli všade doma - na robotách v Rakúsku, na stavbách v stavebníctve, v Budíne aj inde. Na mnohých miestach nechali Fíšani odlačky svojich robotných rúk. Tie najviditeľnejšie ale zostali doma - v rodnej dedine.

Až do roku 1948 sme boli Fíšani. Na rozdiel od našich susedov nám zostali tri veľké kaštiele - a starí rodičia ich volali po svojom: Runianskeho kaštieľ, Senzov a Tarišov. Po ich konfiškácii už slúžili im: ako krčma, potraviny, pekárňu, materská škola, pošta, kinosála, kaderníctvo... Miesta bolo, tak sa nestavalo. „Neupísanou“ topánkou sa dalo k nim dostať len keď svietilo slnko alebo napadol sneh. Keď zapršalo, blato bolo všade, občas aj za ušami. Senčania volali našu dedinu škodoradostne Blatnica.

Kým sa krajina spamätala po II. svetovej vojne, chvíľu to trvalo, ale podarilo sa dotiahnuť elektrinu v roku 1949 aj prvé osvetlenie kameňom vysypaných ciest. Na betónové kocky do prvých chodníkov neváhal dať tajomník Michal Skačan z vlastného vrečka, keď v obecnej kase zachýbali koruny.

V roku 1960 sa vrátil do rodnej dediny Ondrej Belan - ako tajomník Miestneho národného výboru. A Trávnica začala meniť svoju „upísanú“ tvár. Nastali časy organizovaných brigád - Akcie Z (zveľaďovania). Alebo práca zadarmo - vo voľnom čase, väčšinou počas víkendov. Účasť (občas násilu) dobrovoľná. A spoločensky očakávaná. Nezaobišlo sa to bez hádok pri odkrajovaní z predzáhradiek pri stavbe chodníkov. Bez otázok, prečo sa najprv neurobí cesta aj na našej uličke. Z tých rokov pochádza aj názov Prezidentská ulica - jej obyvatelia poslali sťažnosť až k prezidentovi ČSSR.

Po chodníkoch prišli v rokoch 1965-1976 na rad cesty. Počas roka 1970 oplotili brigádnicami budovu školy, aj park v strede dediny. Vďaka Akcii Z vyrástli v rokoch 1972-73 autobusové čakárne, úrad zrekonštruoval miestny rozhlas, športovci dostali prezliekárňu - hoci to bola len drevená chatka. O dva roky neskôr už stála nová budova materskej školy a dolná škola prešla generálnou úpravou. Pracovné tempo zvyšovala snaha občanov, a tak už ďalší rok stála požiarňa zbrojnica a dom smútku. Kým nepostavili nákupné stredisko Jednoty, chodili sme do dôverne známych obchodov - po potraviny k Vilmuške, Janovi po mäso, k Luhanovi po látky a galantéry, k Veronke po zmiešaný tovar - a zhasiť smäd K Boríše alebo do vývarovne.

Nie veľa Trávníčanov si pamätá, že obec sa riadila z notariátu, o niečo viac z nich si občianske záležitosti vybavovalo už na „emenvé“. V starej budove až dovtedy, než opäť zabrala Akcia Z. Výsledkom množstva brigádnicových hodín bola nová budova „dva v jednom“. Na prízemí kultúrny dom - na poschodí kancelárie a sobášna sieň. Budovu Miestneho národného výboru otvorili v roku 1981 slávnostnou mikulášskou zábavou. Bývalú budovu MNV, v ktorej od roku 1954 ordinoval MUDr. Bohumil Blaták, prevzalo zdravotníctvo. „Dochtor“, ktorý dôverne poznal každého

pacienta - od narodenia až po odchod na druhý svet. Jeho pravidelné obhliadky dedinou trvali do neskorých hodín - zakaždým skontroloval tých, čo ležať mali, či užívajú predpísané lieky, či maródi nie sú na poli alebo sa nemordujú na funduši.

Vďaka našim rodičom a prarodičom máme dnes peknú dedinu. Nech sa nenahnevajú susedia, ale široko-d'aleko najkrajšiu. Už sa nepýtame vo veľkých metropolách ľudí, či nevedia, kde robia Fíšani. Ak tam nejakí žijú, v génoch majú určite zakódované: Aj tu som Trávníčan!!

Gaba Belanová
Foto: archív OÚ

Majme v úcte, čo začali naši predkovia

Človek je tvor spoločenský. Jednoducho nechce byť sám (hoci aj takí sú). Chce niekam a k niekomu patriť. Do rodiny, do partie, k ľuďom, s ktorými môže zdieľať svoj život. Minulosť Trávnice charakterizujú viaceré spoločenstvá, ktoré našli svojich nasledovníkov v deťoch a vnukoch. Žiaľ, nemáme priestor na to, aby sme predstavili všetkých, čo si to zaslúžia. Ale radi sa podelíme o vaše spomienky - ak nám ich sprostredkujete - v budúcich číslach Trávnických novín. Hoci vo fotoarchíve obce prevládajú snímky robotných ľudí, našli sme aj stopu po rôznych formách ich spoločenského života.

Chlpské dedičstvo

Ak chlap v dedine nebol vincúr, tak bol poľovník. Alebo oboje. Spoločne aj samostatne sa starali o to, aby náš chotár, vinohrady, háje a agačiny mali svojho pána. Vyzerali ako starostliví gazdovia - a aj takí boli. Zostalo nám po nich veľa úsmevných historiek, lebo prekárať, to sa oni vedeli znamenite. Ale museli prijať aj vážne rozhodnutia, napr. či zachovať remízky alebo ich obetovať poliam. Lovom strážili, aby sa zver nepremnožila, lebo podmienky na to mala dobré. Dnes si už nevieme predstaviť, že z jednej poľovačky - ako v roku 1974 - ulovili 860 zajacov, 714 bažantov a 70 odchytili živých. Prvého diviaka v Trávnici ulovil v roku 1958 na Jelínkovej lúčke Štefan Lehocký a prvého jeleňa Vendelín Bako.

Krv vtedy darovali: Rozália Skačanová, Štefan Abrman, Justína Ličková, Margita Wencelová, Veronika Václavová, Katarína Potočná a Michal Skačan.

Štafetu prevzali mladí

O histórii, činnosti a úspechoch dnešných malých aj veľkých hasičov sme písali v predchádzajúcich číslach TN. Sú prí-

kladom toho, ako sa starať aj o nehmotné dedičstvo našich predkov.

Hrst' peria pre deti

Ženská organizácia prešla v minulosti rôznymi zmenami - od Demokratickej únie žien Slovenska až po Slovenský zväz

žien. Za všetky jej akcie spomenieme tú najľudskejšiu - Hrst' peria pre detské domovy. V roku 1980 spoločne vypárali naše ženy 48 kg peria, kúpili potrebný materiál a ušili dvadsať paplónov, ktoré autobusom dopravili do Detského domova v Lelej. Polovicu z nich ušila Júlia Gálová, osem Júlia Gajdošová a dva Veronika Závodská. Ocenenie za všetky ženy prevzala predsedníčka organizácie Mária Baková od vtedajšieho prezidenta Ludvíka Svobodu.

Gaba Belanová

Foto: archív OÚ

(Niektoré fakty sú čerpané z knihy Trávnica, Š. Úrge a kol., 1995)

Dedina žila družstvom

Veľká časť obyvateľov Trávnice ešte pred 50-60 rokmi pracovala v Jednotnom roľníckom družstve. Najsilnejší podnik na vidieku ich nielen živil, ale často poskytoval aj techniku a ďalšie výhody. Tým, že zabezpečoval relaxačné, kultúrne aj športové aktivity, plnil vlastne aj sociálnu funkciu. Zašpomínajme si na vznik a najlepšie časy JRD Trávnica prostredníctvom vybraných fotografií s bývalým hlavným mechanizátorom Ing. Vladimírom Puškárom. Ako z nich vidno, mnoho manuálnej práce v družstve zastali práve šikovné ženičky.

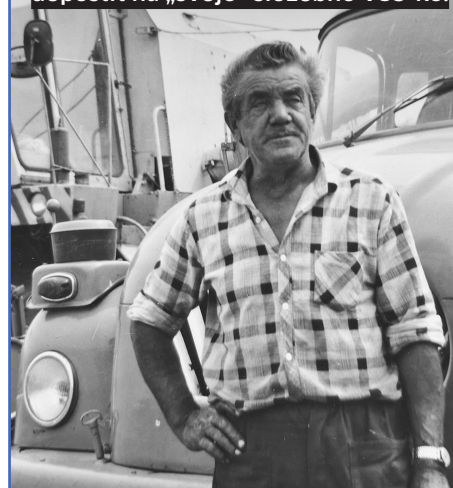
Po II.svetovej vojne v roku 1949 sa najskôr iba niekoľko desiatok menších roľníkov spojilo do Malo-obecného družstva v Trávnici. Sídlilo v pálenici, kde boli kancelárie a maštale ešte z panských čias. Chovali tam ošipané, kravy a kone, ale mali tam aj stolársku a kováč-

sku dielňu. Prvým predsedom bol Peter Tomka st.

Zo začiatku kosili obilie ručne kosci, stebľa s klasmi sa viazali do snopov, až od r. 1955 boli na to samoviazače. Ukladali ich do krížov a stohov. Potom sa na pole pritiahla mláťačka: boli železné „Marky“, alebo drevené tzv. „dreskasne“, ktoré poháňal dieslový stabilný motor pomocou širokého remeňa. Snopy sa vytiahli nahor a vkladali do bubna so záberom 900 až 1 200 mm, vymlátili sa, zrno sa zberalo dolu do vriec a slama padala na kopy. Všetko bolo treba obsluhovať ručne a veľmi opatrne. Až neskôr prišli kombajny – prvé štyri strieborné „Ženky 330“, potom „SK-4“, neskôr nemecké Fortschritt E512, E514.

V roku 1957 však už museli do družstva vstúpiť, viac-menej nedobrovoľne, aj ostatní hospodári z obce. Veľkí gazdovia už boli vybavení aj nejakou poľnohospodárskou technikou, mali viac koní, zvieratá. No spoločné družstvo sa

Milan Tomka, statočný šofér družstva s nebesky modrými očami – trávnický „Jean Marais“ nedal dopustiť na „svoju“ služobnú V3S-ku.

s veľkou finančnou pomocou štátu prudko rozvíjalo. Na južnom okraji Trávnice, kde predtým stála iba sušička tabaku, Agrostav a OSP (Okresný stavebný podnik) spolu s domácou stavebnou skupinou vybudovali maštale pre dobytok, chlievy pre ošipané, kuriny pre sliepky, dielňu, sklady, stanicu PHM, aj sociálne zariadenia a kancelárie. V šesťdesiatych rokoch ešte dve maštale na výkrmový dobytok v Horných hájoch a jeden ovčín a ošipáreň na Béla tani. Na obidvoch rybníkoch boli kačičiarnie. Vodná hydina tam voľne plávala a večer ju zaháňali na člnku. Na bývalom Sýkorovom majeri sa pán Kiš staral o 100 včelích úľov.

Trávnica obhospodarovala 1 550 hektárov. Na ornej pôde sa pestovali všetky druhy poľných plodín: zrniny, krmoviny, okopaniny, ale aj špeciálne plodiny – zelenina, hrášok, mak, tabak, konope, jahody. Mali sme ovocný sad, 45 hektárov viníc, lúky a pasienky. Zo začiatku sa pracovalo na poliach so 60 pármami koní, no často s nimi museli pracovať aj mladí 17-18 roční chlapci. Neskôr sa nakúpili výkonnejšie traktory a náradia, ktorými sa už oralo hlbšie a pôda obrobila rýchlejšie. No stále bolo treba veľa ľudskej práce, preto fungovali aj „pracovné skupiny“ väčšinou žien, napr. pre práce vo vinohrade, ktoré

Kosenie 1955.

viedol Anton Bako (obr. nižšie), neskôr Ján Lehocký. Začiatkom sedemdesiatych rokov sme už dosiahli sebestačnosť vo väčšine potravín.

V trávnickom JRD pracovalo koncom sedemdesiatych rokov asi 200 ľudí. Časť obrábanej pôdy sa pridelovala družstevníkom na vlastné záhumienky, ale museli pracovať aj na prídeloch, napr. pri jednotení cukrovej repy, kukurice, alebo

vo vinici. Na druhej strane dostávali lacno ovčie, či hovädzie mäso, na Vianoce do daru víno, med a naturálie vo forme obilia pre domáce zvieratá.. Mnohým družstvo pomohlo dopravou pri stavbe domu. Zamestnanci chodili každý rok na výlety po Slovensku i k moru. Podnik si tiež vychovával ľudí, dopĺňali si vzdelanie pre odbornú prácu. V partii traktoristov a mechanikov zo začiatku osemdesiatych rokov boli (obr. zľava): Vladko

siatyach rokov boli (obr. zľava): Vladko Holubec, Ivan Kmeťo, Ivan Potočný, Paľko Chudý, Jožko Václav, Jarko Haluza a vedúci Vincko Chudý. Flotilu kombajnov v lete dupľovali v rámci družby s partnerskými podnikmi z Uherského Hradišťa na Morave, alebo z Brezna, kam na oplátku jazdili Trávničania.

V roku 1974 sa Trávnica spojila so susednými obcami Veľká Maňa, Kmeťovo a Michal nad Žitavou a vytvorilo sa JRD Úsvit Maňa. Družstevníci boli spokojní, v družstve mali stabilnú prácu, boli družnejší a veselší. Chodievali do Nitry, kde sa v rámci výstavy Agrokomplex zúčastňovali na celoslovenských dožinkových slávnostiach (obr. z r.1977). V zlúčenom družstve sa obhospodarovalo 4 500 ha pôdy a z takmer 800 zamestnancov asi polovica pracovala v pridruženej výrobe v Bratislave. V rámci spracovania železných a drevených výrobkov získavalo družstvo príjmy, ktoré potom investovalo do nákupu modernejšej techniky a technológií. V Mani sa postavila aj sušička a sklady na zrniny. No po roku 1990 zanikla Okresná poľnohospodárska správa a skončilo sa plánované hospodárenie. Jednotné roľnícke družstvo postupne upúšťalo od stratovej živočíšnej výroby a preorientovalo sa iba na

Dožinky v Nitre 1977.

Vinohradnícka skupina.

Prvomájový sprievod 1976.

ziskovú časť rastlinnej produkcie. Zároveň prepúšťalo veľa zamestnancov a do roku 1993 znižovalo rozsah produkcie. Okolo roku 2000 sa postupne rozpredával majetok družstva, ktoré zaniklo do roku 2005. Mnohí ľudia predali svoj podiel pôdy, alebo ju prenajali súkromným osobám a spoločnosti zo zahraničia (Dánsko). Nevyužívané objekty v trávnickom, kedysi bohatom družstevnom dvore, postupne chátrali, zarastali vegetáciou a dnes sa tento priestor snaží využiť na nové spoločensky prospešné účely jeho nový majiteľ, Ing. Ján Fabrický.

„Družstevníci tiež chodili do prvomájových sprievodov v Šuranoch, alebo Nových Zámkoch (na obr. z r. 1976 zľava spoznávame v prednom rade: Fero Ivan, Miško Belan drží transparent, Joachim Bednár – hlavný agronóm, Vojtech Abrman – predseda JRD, Vladko Puškár hlavný mechanizátor a Emil Kreho – vedúci strediska v Trávnici).“

Dovetok: *Moje detstvo poznačili typické vône a zvuky družstva: hukot obrov-*

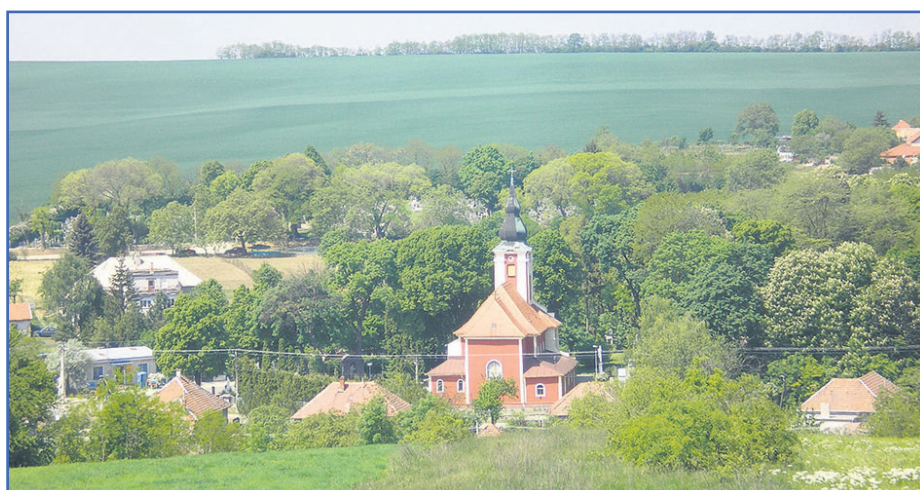
ských kombajnov E514 náhliacich sa do žatvy, kvičanie sviň a bzukot múch, ktoré boli všadeprítomné u staršej na Družstevnej ulici a pokriky chlapcov na skvelých futbalových zápasoch TJ Družstevník Trávnica, kde sa chlapci bili o dresy, aby mohli hrať...

Lada Debnárová

Foto: archív V. Puškára, M. Gálovej, V. Skačanovej

Dedina, kde dýcha príroda

Ak sa dá našej obci dať nejaký prívlastok, tak by to bol predovšetkým „zelená“. Tisícročia ju osídľujú ľudia, ktorým záleží na ich prostredí. A tak ju zdobí množstvo stromov, v parkoch aj tie vzácnejšie druhy, a kvety v predzáhradkách, na námestiach aj popri cestách.

Členitý chotár poskytuje príjemné výhľady z briežkov, napríklad na dva rybníky, z ktorých sa vinie Trávnický potok a druhý Liska. V hájoch a na hatiach sa na jar belejú agáty a vonia baza. Aleja 22 vyše storočných stromov lípy veľkolistej pri ceste na Béla Taňu (bývalý Vojtechov majer) je zaznamenaná aj na vojenských

mapách. Je chránená podľa zákona č.543/2002 o ochrane prírody a krajiny, vyhlásená vo Vestníku vlády SR roč.33 z 19.12.2023. V extraviláne obce nachádzajú miestni peši aj cezpoľní cyklisti oddych a rybári a poľovníci príležitosti pre lov rýb a viacerých druhov poľnej zveri.

V intraviláne obce sa pýšime krásnym Barlanghyiho parkom, o ktorý sa stará rodina Fabrická a aj verejnosť občas poskytne možnosť navštíviť ho. Ostatné dva parky sú však, žiaľ, v žalostnom stave a napriek súkromnému vlastníctvu nezažívajú práve najlepšie časy. Naopak, občania sa obávajú, že môžu prísť o trávnické „zelené pľúca“, lebo stromy v nich vypilujú, alebo sami dožívajú a lámu sa. No zaslúžili by si nielen našu pozornosť, ale aj starostlivosť a ochranu. Ako napríklad veľký platan javorolistý nad lúčkou v Tarischovom parku. Kedysi sa pod jeho mohutnou korunou rada schádzala mládež, napríklad aj pri premietaní filmov na veľké plátno.

Lada Debnárová

Foto: archív

S chuťou otelláku

Svoj dielik do zelenej skladačky trávnickej prírody položili aj vinohrady. V starých kronikách sa môžeme dočítať, že pestovanie viniča existovalo u nás už za čias Rimanov. Nie je známe, kedy naši prapredkovia vysadili prvý vinič, ale v roku 1564 museli obyvatelia vyplienenej obce odovzdávať Turkom okrem peňažnej dane aj mušt.

V katastrálnom území Trávnice sa v minulosti nachádzali štyri viničné hory. Neďaleko bešianskeho chotára to boli tzv. Somáre, ďalšia hora bola v Krásnej doline, na východ od obce Stará hora a štvrtá bola Na žabiarni. Najrozšírenejšími sortami hrozna boli rizling, slankamenka a kadarka.

Po komasácii v roku 1886 zostali iba vinice Na žabiarni. A potom prišla na ne „pliaga“ – tak zvykli ľudia hovoriť zlým udalostiam. Ušľachtilý vinič napadli choroby, ale drobní roľníci sa vynasili a začali vysádzať nenáročnejšie a odolnejšie odtole. Otelláku odzvonilo až keď miestne JRD vysadilo v roku 1969 vinicu na ornej pôde, vedľa cesty smerom na Maňu (aby ju v roku 1995 zlikvidovali). Vedenie družstva chcelo pomôcť svojim členom opäť si vysadiť kvalitné vinice a vyčlenilo na ten účel pôdu na druhej strane cesty, oproti družstevnému vinohradu. Každý, kto vlastnil vinohrad na Starej hore a Na žabiarni dostal 6 árov. A tak sa v roku 1970 dočkali trávnickí vinári vinohradov s kvalitnými odrodami (prevládali rizling a veltlínske). Z bývalých vinohradov previezli na nové miesto aj sochu patróna vinohradníkov Sv. Urbana, žiaľ, drevorezbu ktosi odčudzil a zostala len sadrová. Zelené vinohrady a hajlochy sú na tom mieste dodnes, ale mnohé zmenili domácich majiteľov za „chalupárov“ z vidieka.

S použitím faktov z obecnej kroniky a knihy Trávnica, autori Štefan Urge a kol.

Spomienka na školské roky

Horná škola r. 1950

Dolná škola r. 1955

Naša generácia „Husákových detí“ narodených začiatkom sedemdesiatych rokov si ešte užila socialistickú výchovu a pár školských rokov v „hornej“ škole. Tak sa nazývala budova kaštieľa v Barlaghyiho parku, kde sa prvé ročníky meštianskej školy otvorili ešte v roku 1946.

„Dolná“ škola bola otvorená od roku 1928 ako šesťtriedna ľudová škola. Keď nás v roku 1980/81 nastupovalo 32 detí do prvého ročníka, pod starostlivé krídla pani učiteľky Anny Pobočíkovej, ešte pred... ešte pred budovou rástli v rade staré mohutné pagaštany. Na veľkej prašnej ploche obrúbenej trsmi trávy sme počas telesnej naháňali futbalovú loptu na malé bránky – dievčatá aj chlapi spolu. Alebo sme hrali hádzanú, či vybíjanú. Tešili sme sa na precvičovanie spartakiády 1985, lebo sme mali byť červeno-biele „poupata“. Pesničku Michala Davida pani učiteľka Zdenka Puškárová púšťala na kotúčovom magnetofóne stokrát odznovu a my sme hľadali tie správne pohyby podľa hrubého zošita s nakreslenými panáčikmi. Na prvej hodine v pondelok, ako aj na tej poslednej v piatok, sme vždy na začiatku, v hrdom postoji, spievali Pieseň práce, obvykle

pánovi učiteľovi Štefanovi Buranskému, keďže to bývala matematika. Aby sme si cibrili ruštinu, pani učiteľka Božena (Dana) Návojská nám rozdala pár adries, a tak sme si dopisovali s kamarátmi zo ZSSR. Učila nás aj ruské básničky

né cvičenia – obliekali sme sa do pršiplášťov, nohy do vrecúšok a na tvár čo najrýchlejšie nasadzovali plynovú masku. Alebo sa išlo na branný pochod s vybavenými brašnami do chotára. Nezabudnem, keď sa v roku 1983 cez školu prehnala povodňová vlna. Voda vyrazila malé okienka a blato zatopilo pivničné priestory takmer po strop. Naše prezuvky vtedy plávali až v potoku. Počas veľkej prestávky vždy voňala na chodbe čerstvo zaliata káva zo zborovne učiteľov. A v triedach sa rozdávali mliečne desiaty – obvykle lekvárová šatôčka a malé vrecko mlieka so slamkou. Vždy koncom júna prišiel fotograf a fotili sme sa na dvore na spoločnú

na súťaž Puškinov pamätník.

Občas sme mali namiesto telesnej bran-

Trieda 1937

Trieda 1987

triednu fotku. No museli sme sa nahodiť do pionierskej rovnošaty – aspoň košeľu a nezabudnúť uviazať červenú šatku okolo krku! Aj keď naša trieda bola viac ako živá, vedeli sme, čo je to disciplína. Nie raz sme v triede sedávali vystretí s rukami za chrbtom a ticho počúvali výklad učiteľa.

Do štátnej meštianskej školy nastúpilo prvých 114 žiakov z Fíša, Senči a Belegu už v školskom roku 1946/47. Budova bývalého kaštieľa obkoleseného parkom prešla výraznejšou rekonštrukciou v roku 1950 a odvtedy sa do jej prevádzky prakticky neinvestovalo.

V hornej škole nás od piatej triedy čakali mozaikové podlahy, obraz Julia Fučíka na chodbe, v triede vysoké stropy a vonku suché toalety, 30 metrov od budovy. Občas sa upchal komín z veľkých železných kachlí v triede, do ktorých chodila školníčka Mária Belanová nakladať uhlie a drevo, a vtedy sme vetrali oknami dokorán a sedeli na hodine v zimných bundách a čižmách. Počas veľkej prestávky sme sa prechádzali do kruhu na dvore pod mohutným platanom a chichotali sa ako „šumienky“ pri pohľade na starších chlapcov. Platan nám občas tienil aj počas niektorých vyučovacích hodín. Keď už bolo vonku teplejšie, čítali sme si tam s pani učiteľkou Ernestínou (Tinou) Abrmanovou slovenských literátov. Povyše, v parku, sme hrávali hádzanú na riadnom ihrisku, alebo skákali do piesku v tieni stromov. Pod stromy sme bežali aj pri šprinte na sto metrov, lebo bežecká dráha sa končila až tam. Najväčší rešpekt sme mávali na chémii, keď pán učiteľ Pavol Sládeček skúšal značky chemických prvkov, alebo vzorce zlúčenín. Dejepis nás učil pán učiteľ Štefan Ťurge a zemepis pán riaditeľ Štefan Ágh. Napokon sme sa po šiestom ročníku museli sťahovať do dolnej školy a chodiť na dve zmeny, lebo stav budovy kaštieľa už bol havarijný a hrozilo prepadnutie stropov. Navyše, opadávala aj omietka a rekonštrukcia zanedbaného objektu by si žiadala veľké financie. Ale atmosféra vyučovania v tomto prostredí bola taká jedinečná, že na ňu a na našich učiteľov radi a s veľkou spomínáme.“

Lada Debnárová

Lásku k prírode odovzdávala

Žena, o ktorej vám chcem napísať, sa narodila 15. januára 1947 v Trávnici a svoj život prežila naplno. Nevychovala len dve dcéry, ale aj generácie detí z obce i okolia, ako učiteľka, neskôr riaditeľka základnej školy v Trávnici. Bola všestranne zameraná, nesmierne zručná a rozhladená, ale najviac ju zaujímala príroda, živá i neživá. Mladým otvárala myseľ a vštepovala zásady slušného správania i prístupu k ľuďom a okoliu.

Maturantka
Zdenka Skačanová v r. 1965

Od detstva rada čítala a počas života naberala množstvo kníh, z ktorých mnohé požičievala. Pracovala na poli, milovala záhradu a kvety. V mladosti aktívne športovala – bola hádzanárkou, aj v družstve hasičov. Veľmi rada spievala a tancovala, hrala v trávnickom ochotníckom divadle. Naučila sa snáď všetky ručné práce, pletla a vyšívala, háčkovala, šila. Bola výborná kuchárka i pekárka. Zvládala viesť štvorčlennú domácnosť aj v ekonomicky náročnejších časoch.

Vyštudovala Vysokú školu pedagogickú v Nitre a od roku 1970 učila na základnej škole v Trávnici predmety biológia, ľudobná výchova a telesná výchova. Od roku 1988 bola riaditeľkou tejto školy až do svojho odchodu do dôchodku v roku 2002. V rámci svojej profesie poznala minerá-

ly, nerasty, geologickú históriu Slovenska. Rozpoznávala zvieratá a rastliny, ktorých názvy ovládala aj v latinčine. Fascinoval ju vesmír a jeho záhady. Rada spoznávala nové veci a učila sa celý život. Túto vášeň pre prírodu odovzdávala aj svojim žiakom.

Bola to vždy krásna, upravená dáma, s účesom bohatých kaderí a krásnym úsmevom. Vynikala intelektom a nemala problém vyjadriť svoj názor a tiež kritiku, ak mala podnietiť k pozitívnej zmene. Zapájala sa do riešenia vecí verejných. Počas života pomohla nespočetne mnohým ľuďom, vždy ochotná a pripravená. A určite pomohla zachrániť aj pár ľudských životov, veď získala striebornú Jánskeho plaketu za desiatky bezplatných odberov krvi.

Pre mnohé deti navštevujúce školu v Trávnici položila pevné základy, na ktorých mohli rozvíjať vlastné schopnosti a myšlienky. A dala im nielen vedomosti, ale aj morálne zásady, slušnosť a rešpekt, ktorý vyžadovala od žiakov. Mnohí sú dnes vo významných funkciách, v zodpovednej práci, inžinieri, doktori, alebo sú úspešnými podnikateľmi. A na svoju pani učiteľku spomínajú s láskou.

Rodina bola pre ňu všetkým. Bola bezpochyby významnou občiankou rodnej obce, v ktorej prežila celý život. Pozitívne ovplyvnila mnohé životy a osudy ľudí vo svojom okolí, a tak si zaslúži našu úctu i spomienku.

Zomrela 27. júna 2019, vo veku 72 rokov, po krátkej a ťažkej chorobe.

A bola to moja mama. Pani Zdenka Puškárová, rodená Skačanová.

Lada Debnárová

Foto. Archív školy a rodiny Puškárovej

Dnes hrá **DYNAMIC!**

V druhej polovici 20. storočia kralovali ľudovej zábave živé hudobné kapely. Miestne organizácie na vidieku sa predbiehali, ktorá kedy a kde usporiada majáles, Štefanskú, či inú zábavu. Koniec šesťdesiatych rokov a sedemdesiate roky priniesli úspech a dá sa povedať aj lokálnu slávu skupine Dynamic. V okruhu do sto kilometrov snáď nebolo vyčytenejšej amatérskej kapely!

Štyria kamaráti

Dubčekove šesťdesiate roky prebudili v pár kamarátoch z Trávnice pocit slobody a túžbu prejavíť sa v muzike. Kúpili si gitary a iba tak si brnkali po večeroch. Skúšali prvé akordy piesní, ktoré im otvárali nové horizonty bezhraničnej voľnosti akú ponúka len hudba. V roku 1967 si založili kapelu Dynamic. Boli štyria – ako slávni „chrobáci“ – a britská skupina The Beatles ich inšpirovala nielen hudbou, ale aj k ich prvej fotografii. Aj zloženie hudobných nástrojov prvých členov bolo „bítové“: Ján Mrázik – sólo gitara, Benedikt Gajdoš z Mane – basgitara, Štefan Blaško – sprievodná gitara a Jozef Mudrák – bicie. Prvú speváčku k tomuto štýlu muziky našli vo vtedy ešte iba pätnásťročnej Ľubomíre Skačanovej. Žiačky 9. ročníka základnej školy povolil riaditeľ zo začiatku spievať iba v rámci obce Trávnica a nie po nočných akciách.

Predbehli dobu

Popularitu získala skupina Dynamic hlavne vďaka unikátnemu a odvážnemu repertoáru – hrali a spievali aj po anglicky, čo si v tej dobe dovoľil len málokto z domáciach. „Po večeroch som počúval Rádío Luxemburg a na kotúčový magnetofón som nahrával pesničky, ktoré sa mi páčili,“ priznáva Janko Mrázik. „Potom som sa ich učil hrať a foneticky prepisoval texty. Často sme tak predbehli dobu a začali ľuďom hrať skladby, ktoré už boli na západe hitmi, no k nám sa dostali až oveľa neskôr.“ Škála

trávnickej kapely siahala od Beatles, Beach Boys, Pussycat, Rolling Stones, cez Roya Orbisona, Scotta McKenzieho, Jimmyho Hendrixa až po ABBA, Toma Jonesa a ďalších. Samozrejme, žiadané boli aj slovenské, či české pesničky od Olympicu, Modusu, či Elánu.

Od roku 1970 sa pridal aj Štefan Mrázik s klávesmi a akordeónom, s ktorým zabával hostí aj počas prestávok kapely. Keď začali mať veľa objednávok na svadby a zábavy, kde sa ľudia dožadovali aj ľudoviek, pribrali do kapely dychovú sekciu – tenor-saxa-

fonistu Pavla Radvana a trubkára Štefana Valacha. Od Veľkej noci roku 1974 už so skupinou spievala Mária Mráziková a Emília Abrmanová, rod. Baková. Členovia v kapele sa časom menili, celkom sa ich vystriedalo 33! Vedúcim kapely Dynamic bol Janko Mrázik, ten všetko riadil, pripravoval aranžmány piesní, organizoval hranie – mali na trištvrte roka dopredu zajednané hudobné produkcie/vystúpenia.

Ludia sa bavili

Napriek všeobecnej obľúbenosti a časom nadobudnutej muzikantskej profesionalite, musela kapela Dynamic každý rok absolvovať tzv. prehrávky. Na úrovni okresu ich vybraná komisia hodnotila a ak obstáli v skúške, dostali povolenie ďalej hrať a určenú tarifu na zárobok. Pravidlom bolo, že 70 percent vystúpenia musela tvoriť domáca muzika, 20 percent zo socialistického tábora a iba 10 percent z kapitalistických krajín. V praxi to však obvykle vyzeralo úplne opačne! Dynamic hral to, čo sa ľuďom páčilo. V celom okrese vystupovalo v tej dobe asi 25 amatérskych kapiel. No Dynamic nikdy nemal núdzu o prácu. Dokonca v roku 1976 sa na okresnej súťaži v Bánove umiestnil Dynamic a jeho dve speváčky na 2. mieste so skladbou Hrdá láska od Marcely Laiferovej, ktorej pôvodný štýl lyrickej balady upravili, lebo znel lepšie v duete a v rytme rumbly. Aj dnes si s nimi ľudia radi zanôtia známe „lajlolaj lo lajlo lajlo...“

Hudobno-tanečná kapela hrávala pop-rock, zmysluplné balady, či dobrý folklór na nespočetných spoločenských, hodových

zábavách, plesoch, svadbách, stužkových slávnostiach, tanečných večeroch, čajových večierkoch... Nebol jediný víkend (okrem tých pôstnych), kedy by Dynamic niekde nehral. Spoločenské organizácie sa v tej dobe predbiehali o to, ktorá kedy zorganizuje zábavu. Často sa jej zúčastnilo aj vyše 500 ľudí zo širokého okolia, a preto boli zábavy hlavnými zdrojmi príjmu pre tieto organizácie. Propagáciu kapela nepotrebovala, robili im ju samotné vystúpenia, boli známi a žiadani v širokom okolí. „Okrem toho sme oženi a vydali snád' polovicu dediny,“ usmieva sa Janko Mrázik. „Hrávali sme v kaštiel'och, krčmách, kultúrákoch, ale hoci aj na majálese v agačine nad ihriskom. Sotva sme začali hrať, parket sa okamžite zaplnil tanečnými pármí.

A v každom kole sme zahrli nielen populárne pesničky, sláďáky, či bigbít, ale aj klasické tance – valčík, polku, tango, rumbu, čaču, jive, twist... Dá sa povedať, že sme aj tým prispievali k tomu, že naša dedina žila kultúrne a spoločensky,“ dodáva.

„A vždy sme boli pekne oble-

čení, ženy v krásnych šatách a muži si dali ušiť sametové saká, motýliky, nosili rovnaké košele,“ spomína Marienka Mráziková. „Museli sme však stíhať aj skúšky a tvorbu aranžmánov, učiť sa texty. A popritom sme chodili do práce, vychovávali deti, stavali sme dom.“

Duo Dynamic

Pri takomto dynamickom živote obvykle v kapelách príde tzv. „ponorková choroba“ a rozídu sa. K rozpadu skupiny Dynamic prispela začiatkom osemdesiatych rokov aj nová doba diskotiek s reprodukovanou hudbou. V roku 1985 sa rozhodli ukončiť činnosť, či skôr na čas ju prerušiť. Od roku 2011 začali manželia Mrázikovi opäť hrať, najskôr v rámci tria so Slavomírom Görögom, ktorý hral na klávesy. Súčasnú Duo Dynamic zahrá na koncerte počas Hudobného leta v Termálnom kúpalisku v Podhájskej, na rodinných oslavách, jubileom, na obecných slávnostiach, či menších uzavretých zábavách a v penziónoch. Živú hudbu nahradili zmixované zvuky elektronického syntetizátora. Repertoár prispôbili publiku staršieho a stredného veku, ale ich hudba vždy dobre naladí a roztancuje. Zabavia však aj mladších výberom modernej a dobrej rockovej hudby. „Hudba nás vždy bavila, aj preto sme už takmer 60 rokov na hudobnej scéne. Ešte aj teraz sa stane, že stretneme niekoho, kto si rád spomína na naše zábavy,“ uzatvorili náš rozhovor Janko a Marienka Mrázikovi, na ktorých Trávnica nezabúda.

Lada Debnárová

Foto: archív M. a J.Mrázikových

Keď dievčatá tancovali a mamy strážili pod oknom

Boli časy, keď dovŕšenie pätnásteho roku života znamenal zlomový prechod z dieťaťa na takmer hotového človeka. Vtedy už rodičia dovolili dcéram ísť na muziku, pravda, pod ich prísny dohľadom. Mamy stáli pod oknami vývarovne (dnešné pohostinstvo Lucia) a šacovali oblečenie aj správanie mladých slečien. Ťažko im bolo prejsť cez rozum – lebo klebeta mala nohy rýchlejšie ako jej obeť.

Muziky bývali každý víkend a organizovali ich spoločenské organizácie. O veľké zábavy – štefánskú, silvestrovskú, fašiangovú, veľkonočnú, majálesovú, hodovú,

Čím viac vody, tým lepšie zdravie

Voda, svieža zeleň a maľované vajčka boli symbolmi Veľkonočného pondelku aj v Trávnici. A mnohí si ešte pamätajú aj voňavky všetkých druhov a vôní, ktoré mládenci fľkali na mokré dievčenské vlasy. Od skorého rána, po raňajšej omši, chodili hlúčky chlapcov a mužov od domu k domu – najskôr k rodine, frajerkám, potom k spolužiačkam, alebo kde ešte nebolo mokro. Šibáky zaplietli synom z vrbových pružných prútikov väčšinou otcovia – čím bol šibák dlhší, tým ďalej začiahol a dievčenská sukňa mu neunikla. Najväčší korbáč mal vraj Malino Pobočík – asi 2,5 metrový. Hlavnú úlohu však hrala čerstvá, studená voda. Zo studne, z hadice... A výskot dievčat bol silný, aby bolo počuť doďaleka. Bol to pekný veľkonočný obraz – vyobliekani mládenci na vozoch, neskôr v autách, najmenší po vlastných – a na dvoroch pestrofarebné šnúry sušiace sa bielizne a šiat. Zlé jazyky tvrdili, že sa medzi ňou našli i suché šaty zo skriň, keď bolo polievačov málo.

Dychová hudba sedliackej jazdy

Trávnická dychovka bola nedeliteľnou súčasťou všetkých trávnických slávností. Tú prvú – fišanskú – založil už v roku 1928 statkár Juraj Marcík a pomenoval ju Dychová hudba sedliackej jazdy. Časom dychovku omladzovali. Dnešní seniori si už pamätajú ako kapelníkov Vincenta Kačáka a Ondreja Raučinu.

Trávnická dychová kapela.

poľovnícku... sa viac, či menej spravodlivo podelili. Osobitné čaro mala zábava v agačine nad ihriskom. Až také, že mnohé podlieha utajeniu dodnes... Slávilo sa čo sa dalo, lebo prach nezapadal ani na tradičné zvyky a obyčaje. Keď prišiel čas, chodili Lucie vymetať kúty, Mikuláš s čertom rozdávať darčeky aj uhlie, chlapi stávali frajerkám pred domami vysoké máje, ženy plietli z kláskov a stužiek vence na dožinky a z kasní vyťahovali kroje, aby bol dožinkový sprievod dôstojný tradíciám. Tradície, spev, muzika a divadlo spájalo generácie Trávničanov od nepamäti.

Hodová zábava si z roku 1937.

Začalo sa to Bludárom

Ochotnícke divadlo položilo základy v našej obci po skončení I. svetovej vojny. Spájajú sa s jednotou Orla, neskôr, v päťde-

... z predstavenia Kríž pod lipami, 1940.

siatych rokoch, s požiarim zborom a s osvetovou besedou. Ochotníci hrávali dva razy do roka – na Vianoce a na Veľkú noc. Prvou hrou odohranou fišanskými hercami bola inscenácia Bludár, ktorú režíroval v roku 1926 K. Sopko. K najlepším divadelným rokom trávnického ochotníckeho divadla patrili roky 1950 – 1980.

Gaba Belanová

Foto: archív OÚ, M. Mičíkovej

Svetový trávnický futbalový uličkový turnaj

Uličkársky futbalový turnaj v r.2008.

Na dedine je to tak. Stretnú sa dvaja a jeden má nápad. A organizačný výbor je na svete.

Ale zorganizovať napríklad taký „uličkový futbalový turnaj“, to vôbec nie je jednoduché. To je ťažšie ako zorganizovať Majstrovstvá sveta. Viete koľko ľudí organizuje Majstrovstvá sveta? Veľa. A náš uličkový futbalový turnaj? No títo dvaja. Ideálne je keď je jeden z tých dvoch starosta a ten druhý futbalista. A keď je starosta zároveň tiež futbalista alebo aspoň fanúšik futbalu, tak to uľahčuje celú situáciu. V takom prípade stačí nájsť termín a osloviť aspoň dvoch kapitánov. Tí ústnym podaním šíria túto správu a už to ide. Tomu sa hovorí marketing. Pridávajú sa ďalší kapitáni a skladajú sa mužstvá a vymýšľajú mená. Kapitáni zvolávajú sústredenia, ponúkajú párky s horčicou za prestup a namiesto honorárov pripomínajú, že pre každého je česť hrať za svoju uličku.

„Fešter býva na Veľkej strane, ale keď ešte hrával aktívne futbal, býval tu. Pod Zoborom. Musí hrať za našu uličku. Dôrazne

Luboš Černák

pripomenie strategický plán získať Feštera Mišo. Chlapi, bez neho to nedáme. Povorím si s ním.“ Takto a podobne sa postupne skladajú jednotlivé mužstvá a čím je bližšie termín turnaja, tým sú všetci odhodlanejší zviazať. Alebo aspoň nastúpiť.

Keď nastane slávnostný deň D a dobrovoľný rozhodca prvýkrát fúkne do píšťalky, všetci zabudnú na vek a fyzické obmedzenia a hrajú najlepšie ako vedia. Za Hrobce, za Prezidentskú, za Malú stranu a nechcú striedať ani za svet. Niekedy pa-

dajú góly aj do prázdnej bránky. Lebo keď brankár predvedie robinzonádu, väčšinou sa už nezdvihne a len sa odplazi z ihriska. Nevadí. Takto si to pekne, priateľsky rozdáme a keď turnaj končí, je nám už úplne jedno, kto vyhral. Dôležité je ušetriť si sily na AFTER PÁRTY. Aj preto kapitáni mužstiev počas zápasov motivujú svojich hráčov špeciálnymi motivačnými heslami. Napríklad: Keď už Fero nemôžeš, Jožino Ti pomôže. Alebo. Nebež lebo aj tak ho nedobehneš. Prípadne. Pridaj, máš tu to pivo. Náš trávnický uličkový futbalový turnaj je svetový z dvoch dôvodov. Po prvé, je to pekná zámienka na priateľské stretnutia po rokoch a po druhé keď hodíte parazól do Trávnického potoka, ten sa dostane do potoka Liska, z neho do Žitavy, potom do Nitry, do Váhu, do Dunaja a napokon trávnický parazól dopláva až do Čierneho mora.

Tak preto je trávnický futbalový uličkový turnaj svetový.

Luboš Černák, trávnický spravodajca z rozhlasu

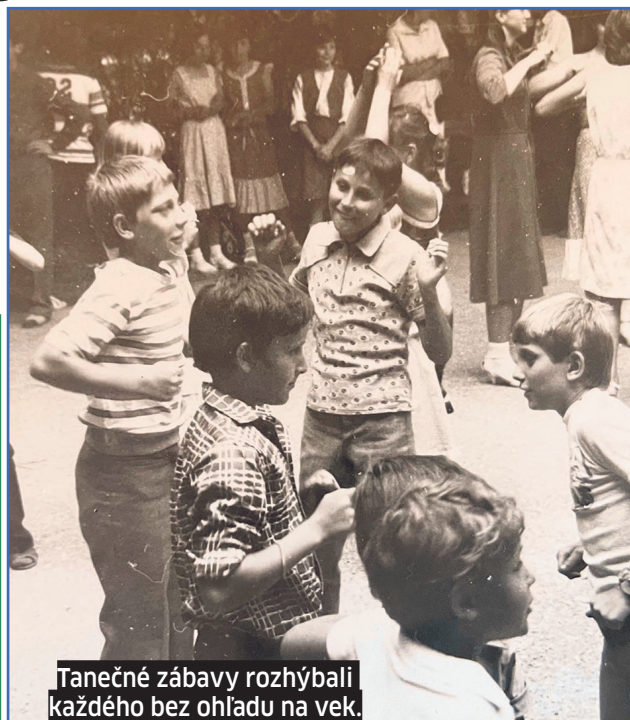
Foto: V. Debnárová

Od picika k majstrovi sveta

Predstavte si, že žijete v šesťdesiatych rokoch minulého storočia a ste deti. Každé z nich niekam patrí - má rodiťu, blízku či vzdialenú a partiu rovnakých šarvancov. Bez smartfónov a esemesiek sa zvolávate po vyučovaní behom. K domu kamaráta. Nebol tam? Tak k nemu pobežíte neskôr. Trávnica nie je veľká - napokon sa nájdete. Za humnami, na ihrisku, pod mostíkom cez potok - alebo podvečer na strniskách. A ak sa vám podarí uchmatnúť otcovi bicykel, tak ste najrýchlejší follower svojich kamarátov.

Omladina - pri sviatkoch vždy vo sviatočnom.

Tanečné zábavy rozhýbali každého bez ohľadu na vek.

Ani to najväčšie "drevo" nezostalo po škole vysedať doma. Načo aj? Pokrok v technike ich dostihol až neskôr - keď dozreli a mali už svoje deti. Robili len to, čo im bolo najprirodzenejšie: hrali sa a niektorí - ako sa tomu hovorí dnes - športovali. Obľúbenou hrou bol picik, drevečko zastrúhané na koncoch do špica. Do jedného konca bolo treba silno švacnúť lafaňou (pálkou) - aby vyskočilo a v letku ho trafiť tak, aby letelo čo najďalej. Bol to taký trávnický baseball. Svoj názov dostala i hra s guľičkami - gramórky.

Každé dieťa vedelo spraviť kotúľ, aj ten najnemotornejší sa akosi prekoprcol cez hlavu. V tých rokoch bola prestávka vo vyučovaní takým malým tréningom. Vo vestibule hornej školy sa hral stolný tenis, volejbalu predchádzala vybíjaná, futbalu kopanie do kameňov, ktorých bolo po nespevnených cestách neúrekom. Vozy ťahané koňmi do nich vyrývali koľaje, ale predstavovali aj dopravný prostriedok, ktorý využívali deti idúce zo školy domov. Vyčkali, než voz popri nich prejde, a potom sa "obesili" vzadu na vlečku.

Trávnické deti mávali oškreté kolená, šrámy a modriny po stretnutiach so súperiacimi partiami a rada mnohých otcov znela: „Nie, že budeš žalovať, keď ti niekto z chlapcov namláti. Dostaneš aj odomňa, nemal si sa dať...“ Milovali leto, prázdniny, kedy moh-

li byť vonku od rána do večera. Bez mobilov, ale s konkrétnym plánom: lopty každej veľkosti, voda v rybníkoch, bicykel s rúrou aj bez, podomácky vyrobené autokáry - a návrat domov po zotmení s kolenami, ktoré zafarbila tráva a vygravíroval štrk. Jedli chleba s masťou alebo opatrne omočený vo vedre s vodou a prítlačený do kryštálového cukru. Pili vodu zo studničky pri starom rybníku alebo zo studne.

Čas pre karate

Aj deti v sedemdesiatych a osemdesiatych rokoch mali pohyb v krvi. Športovali, pravda, už v lepších podmienkach. Na ihriskách, s trénermi hádzanej a futbalu. Poznali i atletické disciplíny, lebo na hodinách telocviku skákali do výšky, do diaľky, hádzali kriketovou loptičkou... Telesnú výchovu mali radi všetci žiaci - nadaní sa radovali z úspechov, nemotornejší vítali čas na ihris-

Volejbalové ihrisko bolo vedľa hádzanárskeho v hornej škole.

ku, pretože sa neskúšalo a učiteľ ich nenútil prekonávať rekordy.

V deviatej dekáde minulého storočia sa do športového života detí pretlačilo aj karate. Trénerom mladých bol Ing. Miroslav Klimant, ktorý reprezentoval našu republiku na mnohých medzinárodných podujatiach. Vo svojej váhovej kategórii bol viacnásobným majstrom Československa a Slovenska a na majstrovstvách Európy v Hannoveri v roku 1991 skončil na 8. mieste.

Majster sveta z Trávnice

Trávnica sa v roku 1994 dočkala aj majstra sveta. Zlatú medailu za hod oštepom priniesol z berlínskych MS v ľahkej atletike telesne postihnutých Ján Šulka ml. Viacnásobný majster Československa aj Slovenska sa venoval aj hodu diskom a oštepom. Napokon, Šulkovým chlapcom nebol žiaden šport cudzí. Mojm spolužiakom bol Ľuboš - skákal najďalej do pieskoviska, najvyššie z ročníka cez latku, vynikal v hádzanej, futbale.

Trávnické deti spomínaných rokov vedeli, aké to bolo žiť bez internetu, bez signálu, bez starostí o batériu v telefóne - pretože pevná linka (ak ju doma mali) ich nemala. Videli veľa, zažili veľa - a prežili pekné detstvo aj bez počítačových hier, skrolovania, aplikácií a hamburgerov.

Gaba Belanová

Foto: archív

Ubrániť Evu Bakovú bolo takmer nemožné.

Hádzanářky sa nestratili ani v Prahe

Hody boli v našej dedine veľkou rodinnou, ale aj spoločenskou udalosťou. Deti z horného konca už od pondelka natahovali uši, aby začuli správu od rovesníkov, ktorí bývali blízko placu, kde každý rok rozkladali svoje ringišpíre kolotočari. Výskanie - komédiáši prišli! - bolo rovnako rýchle ako dnešná sms. Krdel' detí sa razom zhýkol okolo maringotiek a ešte neposkladaných kolotočov. Pozorovali chlapcov, ako montujú detský ringišpír, húsenkovú dráhu a reťazák pre dospelých. Vedeli, že od soboty bude aj cukrová vata a krepové ruže, čo budú padať pod diabolkami otcov, bratov a frajerov ich sestier.

Hody v roku 1963 však boli onakvejšie. Pridanú hodnotu im dali ešte ziačky, ale už aj hádzanářky. Na ihrisku v hornej škole (Barlanghiyho park) ich čakali dva zápasy a hneď s druhým najúspešnejším družstvom v ČSR – Orbisom Praha. V tých rokoch sa v Trávnici futbal nehral – športovým fenoménom bola hádzaná. Už na prvý zápas počas hodovej soboty sa pred hlavnou bránou Barlanghiyho kaštieľa tvoril rad pri výbere vstupného – 1 a 2 Kčs. Domáci, ale aj hostia z vidieka, nepovšimnuto míňali kolotoče, ponáhľali sa, aby boli pri škvárovom ihrisku čo najskôr a našli si miesto s dobrým výhľadom. Z hodárov sa stali fanúšikovia. Záujem nezoslabol ani pri nedeľňajšom zápase. Svedčí o tom aj návštevnosť – viac ako 1000 ľudí – a vybratá suma 1800 Kčs (priemerná hrubá mzda v roku 1963 bola 1409 Kčs).

Naše hádzanářky v prvom zápase zvíťazili, druhý prehrali. A úspešne im sekundovali počas hodov aj chlapci – prvý deň mali súpera z Bratislavy, druhý z Vrábľov.

Začiatky hádzanej v Trávnici

Hádzaná sa začala hrať v Trávnici v roku 1958. Jej propagátorom a trénerom bol učiteľ Štefan Buránsky. Najskôr trénoval dievčatá, neskôr aj chlapcov. Hádzanářky preslávili našu školu a dedinu najviac, pretože sa dvakrát zúčastnili na celoštátnom turnaji v Prahe. V roku 1962 sa hralo na ihrisku Dynama (dnes Slávia Praha)

a z 18 družstiev z celej ČSR sa umiestnili na 4. mieste. O rok neskôr hrali na ihrisku Bohemians Praha a skončili siedme. Viackrát zvíťazili v okresnej súťaži a hrali pravidelnú oblastnú súťaž. Kmeňovými hráčkami boli: Dana Baková, Eva Baková, Gabriela Čapláková, Anna Fialková, Mária Hindická, Helena Hlavačková, Emília Kopčanová, Anna Mudráková, Emília Lehocká, Zdenka Skačanová, Mária Sládečková, Mária Vozáriková a Anna Skačanová.

Úspech však mali aj chlapci, ktorí sa v roku 1969 stali víťazmi okresu a na krajskom turnaji v Malackách skončili na 4. mieste. V tom čase sa hádzanej venovali aj učiteľia Silvester Černák, Anna Mudráková – Pobočíková a bývalí žiaci Vladimír Mudrák, Miroslav Mudrák, Marián Abram a ďalší. Veľkými pomocníkmi boli Martin Holeček a Michal Tomka, ktorí vozili hádzanářov, ale aj ostatných športovcov a cvičencov spartakiád družstevným nákladným autom do okolitých dedín, ale aj do vzdialenejších miest.

Mnohí odchovanci trávnicekej hádzanej sa stali ligovými hráčmi dorasteneckej a mužskej ligy v Bratislave, Trnave, Nitre a Nových Zámkoch. Najväčší úspech dosiahol v ČSSR Miroslav Mudrák, ktorý ako tréner vychoval a priviedol dievčatá v Šuranoch do dorasteneckej celoštátnej ligy a neskôr družstvo žien do ligy ČSSR.

Gaba Belanová

Foto: archív Evy Bakovej

Jeden z najlepších trávnických šachistov František Hindický.

Hra so šachovými figúrkami

Pri listovaní starých kroník a albumov nadobudne človek pocit, že všetci Trávniciania, od detí až po najstarších, zdedili po svojich predkoch ten najaktívnejší pohybový gén. Čo fotografia, to brigáda, práca, tanec, športové zápolenia. Stále v pohybe. Pravda až na tých, ktorí sedia pri šachovnici a športujú po sediačky. Kto by dnes uveril, že v rokoch 1960 až 1980 sa šachu venovala asi polovica žiakov a na tradičných turnajoch sa zúčastňovalo viac ako 60 šachistov?

Priučať Trávnicianov šachovej hre začal v tridsiatich rokoch minulého storočia pán učiteľ Héc. A o ďalších dvadsať rokov neskôr sa hral šach v obci masovejšie. Zasluhu na tom mal šachista a pán učiteľ Buránsky v jednej osobe. Propagoval tento šport, viedol žiacky krúžok a akosi sa mu podarilo dostať šachovnicové pole s figúrkami do každej rodiny (alebo skoro každej). Tí snaživejší, väčšinou dobrí matematikári, si šach vybrali ako nepovinný predmet. Nepatrila som k nim, ale dodnes si pamätám, ako ťahať s vežou, kam môže ísť strelec, ako sa pohybuje kráľovná... Lebo otec tak chcel, a tak sa patrilo.

Popri hádzanej to bol v tých rokoch šport číslo dva. Žiaci, dorastenci a muži sa viac razy stali aj majstrami okresu a neskôr boli účastníkmi krajských súťaží. Zo žiakov sa šachovej hre venovali (už ako zrelí muži) Ing. Ján Tomka, Mgr. Karol Závodský, František Hindický, Anton Závodský a ďalší.

Gaba Belanová

Foto: archív Pavla Hindického

Nič sa nevyrovnalo trávníckej Maracane

Trávnický kopec nad futbalovým ihriskom sa ničím nepodobal regulačným tribúnam. Tráva na ňom bola vysedená zadkami fanúšikov a povzbudzovanie z tej „výšky“ sa nieslo až k Zabiarni. A podľa Petra Fijalku, futbalistu, ktorý z ihriska pod tým svahom doputoval až do prvoligových tímov, to bol genius loci. Duch miesta, s jedinečnou identitou a neopakovateľnou atmosférou.

Nadšenie chlapcov pre futbal vyvolal ich nový učiteľ chémie a telesnej výchovy Pavol Sládeček. Založil v škole futbalovú súťaž podobnú dnešnej Champions league. Aj chlapčenské tímy hrali vo farbách veľkých tímov.

„Mama mi musela ušiť červeno-biely dres, pretože náš tím sa stotožnil s Ajaxom Amsterdam. Vyhrali sme celú súťaž. To bola sláva! Učiteľ vytvoril aj silné školské mužstvo, ktoré sa stalo základným kameňom najslávnejšieho dorastu v Trávnicach.“

Aj Peter bol súčasťou dorastu. Chvilu ich trénoval Blažej Adamka. Často však musel cestovať na montáže, tak sa toho ujal Petrov otec. Bez trénerského kurzu, futbalovej praxe, ale s odhodlaním naplniť túžbu chlapcov.

„Vytvorili sme ‚zázračné‘ mužstvo. Kráčali sme od víťazstva k víťazstvu. S obrovským náskokom a rekordným skóre sme vyhrali 4. triedu a v turnaji v Nových Zámkoch

sme si vybojovali postup do 1. B triedy. Dal som jeden z finálových gólov, druhý vsietil Vlado Slávik. Nikdy nezabudnem na triumfálny návrat s víťazným pohárom, na slzy trávnických futbalových skalných Janka Chlebana a Stanka Hindického, na charizmatickú pieseň Glóri, glóri haleluja, my sme futbal vyhrali... Bolo úžasné hrať s takými futbalistami a skvelými priateľmi ako Tonko Skačan (Furtík), Karol Klimant (Klinček), Dušan Vižinkár (Vinco), Miro Holeček (Holka), Vlado Slávik... Všetci sme mali prezývky a môjho otca volali apino a mamu mamina.“

Odmenu po vyhratom zápase bola malinovka, kofola, rožok, starším kúpil „apino“ potajomky pivo. Kto by sa dnes za takú odmenu unúval? Kto by sa uspokojil namiesto sprchy s vodou v drevenom žľabe, do ktorého bolo treba napumpovať vodu? Trávnickí dorastenci vyhrali 1. B triedu bez väčších problémov a postúpili do 1. A triedy. Bola to senzácia. Trávnické ihrisko a Lúky sa

stali miestom stretávania sa ľudí z dediny i širokého okolia. Tešili a zabávali sa.

„Neskôr som hral na viacerých európskych futbalových štadiónoch, ale trávnickú Maracanu atmosférou nikdy neprekonali.“

Úspešné kariéry mnohých Trávníčanov sa začínali jednoducho – v škole a vďaka nadšeniu rodičov i učiteľov dopriať deťom snívajúcim sny. Užívať si uznanie fanúšikov, spracovávať prehy bez následkov na duši. Aj preto mohli trávnickí futbalisti spievať nespočetnekrát víťaznú Glóri... Spievali ju ich futbalové srdcia.

Peter Fijalka obliekal v rokoch 1979 – 1987 futbalové dresy Tesly Vráble a prvoligistov Spartaku Trnava a Dukly Praha. Volali ho Džony.

Gaba Belanová

Foto: archív OÚ a Petra Fijalku

